

מחשבה קצרה על הדף

הרב יחזקאל הרטמן

יומא דף נ

תפילה למשה לרמ"ק תיקוני כפרה תיקון ה'

ודאי דשלש חלוקות הם. האחת, עליו ועל ביתו. השנית, על אחיו הכהנים. השלישית, על ישראל. והשתא קשה, למה לא כלל שלשתם בפר, ושלשתם בשעיר? ולמה נשתנו פר ושעיר, שזה נעשה חטאת, וזה משתלח. ולזה נאמר כי פר ושעיר אלו אינם נקרבים ע"ג המזבח אלא נשרפים בבית הדשן. ונודע כי שם מקום הקרבת המותר הגשמי, כמו שהארכנו במשנת איזהו מקומן¹⁷⁷ ואינו נאכל לאישים אלא דוקא מה שנשרף ע"ג המזבח כעולה. ואין נקרב מהן לריח ניחוח אלא דמן הנכנס לפנימה. ובשרם לא נאכל לאישים, שהן כחות המלכות הנקראת אֶשֶׁה¹⁷⁸ ולא ניתן לחיצונים שהם כחות סמאל לילית, רק נשרפים במקום ששורפין המותר, בענין שאינו ניתן לא לאלו ולא לאלו. והנה הכהנים הם בסוד הימין ודאי. ואם היה וידוים על השעיר ח"ו היו נותנים לו כח מצד הימין, וזה בלתי הגון. ולכן עונות הכהנים מתוודים על הפר[ים] שאינם יוצאים חוץ מבית הדשן ושם נשרפים באש ההוא. ויודוי ישראל, אם היה מתודה על הפר נמצאו עונותם חלין על הפר ואינם על השעיר. ואין ראוי כן, שהכתוב אמר "ונשא השעיר עליו"¹⁷⁹ וגוי עליו ממש. שכל מגמתם אליו אינו אלא הזדונות וחימום העבירה, זינא לזיניה.¹⁸⁰ אם כן, לזה אין ראוי שיקדים וידוי אחר אלא וידוי השעיר. וכשנדקדק נמצא שתיקון שני שעירים לישראל דומה לתיקון הפר של כהנים. כי שעיר אשר לה' דמו נכנס לפנים, כדם הפר של כהנים, ובשר שניהם נשרף, ודמי שניהם נזרקים על שתי המזבחות יחד כאשר נבאר. ותנן "כשם שוידויו של שעיר המשתלח מכפר על ישראל כך וידויו של פר מכפר על הכהנים":¹⁸¹